

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága

2/2011. PJE

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jogegységi tanácsa a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X. tanácsa által indítványozott jogegységi eljárásban meghozta a következő

j o g e g y s é g i h a t á r o z a t o t.

1. A hitelező - ha eleget tesz a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában és a (3) bekezdésében foglalt követelményeknek - nem köteles záradékoltatni az adós közjegyzői okiratba foglalt tartozás elismerő nyilatkozatát és ennek alapján a bírósági végrehajtást lefolytatni, hanem enélkül is kezdeményezheti a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján a felszámolási eljárás megindítását.
2. A 2/1999. PJE számú jogegységi határozat az azóta bekövetkezett jogszabályi változásokra tekintettel meghaladottá vált, így az a jelen jogegységi határozat közzétételétől nem alkalmazható.

I n d o k o l á s :

I.

A Legfelsőbb Bíróság Gfv. X. tanácsa a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bszi.) 29. § (1) bekezdés b) pontja és 29. § (2) bekezdése alapján jogegységi eljárást kezdeményezett mivel jogkérdésben el kívánt térni a Legfelsőbb Bíróság másik ítélkező tanácsának a határozatától. A jogegységi határozat meghozataláig a Gfv.X.30.033/2011. számon folyamatban levő felülvizsgálati eljárást felfüggesztette.

A jogegységi eljárást indítványozó tanácsnál elbírálásra váró ügyben az eldöntendő jogkérdés a következő. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló, a 2009. évi LI. törvénnyel módosított 1991. évi XLIX. törvény alapján indult felszámolási eljárásban az adós közjegyzői okiratba foglalt tartozást elismerő nyilatkozatára alapítva a hitelező köteles-e kezdeményezni a közjegyzői okirat záradékolását, ennek alapján a végrehajtás megindítását, és csak a végrehajtás eredménytelensége esetén kezdeményezheti az adóssal szemben a felszámolási eljárás lefolytatását [Cstv. 27. § (2) bekezdés c) pont] vagy ha eleget tesz a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában és (3) bekezdésében foglalt kötelezettségeknek, akkor a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot nem köteles záradékoltatni és ennek alapján nem köteles a végrehajtást megindítani, hanem a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján kezdeményezheti a felszámolási eljárás megindítását. E jogkérdésben a

jogegységi eljárást indítványozó tanács el kíván térni a Legfelsőbb Bíróság másik tanácsa által hozott - BH.2001/487. és EBH.2001/547. számon közzétett - eseti döntésben foglaltaktól.

A jogegységi eljárást indítványozó tanács álláspontja szerint az a hitelező, aki az adós tartozáselismerő nyilatkozatát közjegyzői okiratba foglaltatta nem kötelezhető arra, hogy megkísérelje a végrehajtást, hanem joga van annak eldöntésére, hogy az egyedi (singularis) végrehajtást kísérli meg az okirat záradékoltatásával és bírósági végrehajtás lefolytatásával vagy eleve a felszámolási eljárást mint totális végrehajtást kezdeményezi, eleget téve a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában és (3) bekezdésében foglalt feltételeknek. Az indítványozó tanács felvette azt is, hogy a Legfelsőbb Bíróság 2/1999. számú jogegységi határozata az azóta bekövetkezett jogszabályi változások folytán meghaladottá vált.

II.

A legfőbb ügyész a jogegységi eljárást kezdeményező előterjesztésben megfogalmazott jogkérdéssel kapcsolatban úgy foglalt állást, hogy a Cstv. alapján indult felszámolási eljárásban a hitelező nem köteles kérni az adós tartozást elismerő nyilatkozatát tartalmazó közjegyzői okirat záradékolását és nem köteles ennek alapján a bírósági végrehajtást megindítani, hanem a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján kezdeményezheti az adós felszámolását. A 2/1999. PJE számú jogegységi határozat a legfőbb ügyész álláspontja szerint is meghaladottá vált, mert már nincs összhangban a hatályos jogszabályokkal.

III.

A hitelezőnek a felszámolási eljárás megindításának a kezdeményezésekor azoknak a feltételeknek a fennálltát kell bizonyítania, amelyeket az általa a felszámolási kérelmében megjelölt fizetéseképtelenségi ok tekintetében a Cstv. 27. § (2) bekezdés előír. A Cstv. 27. § (2) bekezdés a)-c) pontjai értelmében [a d)-f) pontok a jogegységi határozat témája szempontjából nem relevánsak] a bíróság az adós fizetéseképtelenségét akkor állapítja meg, ha

- a) az adós szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési idő lejártát követő 15 napon belül sem egyenlítette ki, vagy nem vitatta és az ezt követő hitelezői írásbeli fizetési felszólítására sem teljesítette, vagy
- b) az adós a jogerős bírósági határozatban megállapított teljesítési határidőn belül tartozását nem egyenlítette ki, vagy
- c) az adóssal szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt.

A (2) bekezdés a) pontjához kapcsolódóan a (3) bekezdés még további feltételeket állapít meg.

Egy közjegyzői okiratba foglalt szerződés vagy tartozáselismerés a Cstv. alkalmazása során joghatását tekintve szerződésen alapuló kötelezettség vállalásnak minősül, amiből az is következik, hogy a fizetéseképtelenség vizsgálata esetén a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában és (3) bekezdésében szabályozott fizetéseképtelenségi ok körébe tartozik. Sem a Cstv.-ből, sem más jogszabályból nem következik a hitelezőnek olyan kötelezettsége, hogy

az adós tartozáselismerő nyilatkozatát tartalmazó, záradékolásra alkalmas közjegyzői okiratot (amely így önmagában csak végrehajtás alapjául szolgáló okirat) záradékoltsassa [amely által az végrehajtható okirattá válik a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 10. § b) pontja értelmében] és ezáltal a bírósági végrehajtást kezdeményezze. A hitelező számára az egyedi végrehajtás megkísérlése csak lehetőség. A Cstv. olyan esetben sem követeli meg kötelezően a végrehajtási eljárás lefolytatását, amikor a hitelező már jogerős bírósági határozattal rendelkezik [Cstv. 27. § (2) bekezdés b) pont] noha ez is végrehajtás alapjául szolgáló határozatnak minősül, amely alapján végrehajtható okirat állítható ki. A hitelezőnek azonban arra is lehetősége van, hogy választási jogával élve a felszámolási eljárás megindítását kezdeményezze a Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontja alapján. Ehhez bizonyítania kell, hogy eleget tett a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése által előírt feltételeknek. A hitelező azt a lehetőséget is választhatja, hogy a záradékolt közjegyzői okirat alapján megkísérli az egyedi végrehajtást és csak annak eredménytelensége után kéri az adós fizetéseképtelenségének a megállapítását a Cstv. 27. § (2) bekezdés c) pontja alapján.

IV.

A jogegységi tanács álláspontja szerint a 2/1999. PJE számú jogegységi határozat meghozatala óta eltelt időszakban a Cstv. és a Vht. szabályaiban is olyan változások következtek be, amelyek folytán a jogegységi határozatban kifejtettek már nem tarthatóak fenn. A Cstv. fizetéseképtelenségi okokkal kapcsolatos szabályozása több alkalommal is módosult. A Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerinti fizetéseképtelenségi ok - a 2007. évi LXXVIII. törvény 1. § (8) bekezdésével történt módosítása alapján - a szerződésen alapuló tartozásokra korlátozódott. A korábban, a jogegységi határozat meghozatalának időpontjában hatályos Cstv. 27. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt rendelkezés tartamában a jelenleg hatályos Cstv. 27. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt szabálynak felel meg, mely szerint akkor kérheti a hitelező az adós fizetéseképtelenségének a megállapítását, ha az adóssal szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt. A Cstv. jelenleg hatályos 27. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt rendelkezés azonban - a jogegységi határozatban foglaltakkal ellentétben - lehetővé teszi, hogy a hitelező kezdeményezze a felszámolási eljárást, ha az adós jogerős bírósági határozatban megállapított teljesítési határidőn belül tartozását nem egyenlítette ki, ilyen esetben tehát nem követeli meg a végrehajtás megkísérlését.

A 2/1999. PJE számú jogegységi határozat indokolásának egyik fő eleme volt, hogy nem kötelező a bírósági végrehajtás valamennyi formáját kezdeményezni, hanem elegendő a legegyszerűbb módon, az azonnali beszédési megbízás benyújtásával megkísérleni a végrehajtást és ha az nem vezet eredményre a végrehajtás eredménytelennek minősül a fizetéseképtelenség szempontjából. 2009. november 1.-től azonban megszűnt az azonnali beszédési megbízás lehetősége.

V.

A kifejtettekre tekintettel a jogegységi tanács - a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében (Bsz. 27.§) - a rendelkező részben foglaltak szerint határozott és a határozatát a Bsz. 32. § (4) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Budapest, 2011. december 5.

Dr. Wellmann György s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bodor Mária s.k.
előadó bíró

Dr. Harter Mária s.k.
bíró

Dr. Szűcs József s.k.
bíró

Dr. Farkas Attila s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

(Safranyikné Nyáregyházi Klára)
tisztviselő